

Hur går det med vargen? – Tankar efter föredrag med Karl Hedin

Onsdagen den 18 april slog Kristinehamns jaktvårdskrets på stort genom att ha Karl Hedin som gästföreläsare. Ett 90-tal deltagare i mötet. Många köpte Karls bok. Lennart Johannesson, länsordförande i Sv. Jägareförbundet Värmland, deltog i frågestunden på slutet.

Karl är mycket stor skogsägare från Dalarna, tillika älgjägare och numera även en bra vargutredare och författare. Han har skrivit boken Varg och landsbygdsboende som jag själv har några exemplar av, bl.a. för utlåning till behövande. Dock har ingen låneförfrågan kommit från herrarna Liljelund, Mikael Karlsson eller Erlandsson. Fast Erlandsson har ju redan fått ett i sin egenskap av riksdagsman. Frågan är bara om han läst. Och i så fall förstått.

Karl höll ett engagerat anförande på dryga timmen där han rakt, sakligt och klart fastslog ett antal saker.

Detta är som jag uppfattade budskapet (samt några egna slutsatser)

- Det är inte vargen som är problemet. Problemet är de skador som vargen orsakar för människan.
- Problemet är inte licensjakt eller skyddsjakt
- Problemet är inte EU: s regelverk
- Vargen som utrotningshotad art. Den är alldeles för spridd för att kunna ses som utrotningshotad om man har lite internationellt perspektiv och inte är svenskt trångsynt.
- Viktigare att diskutera tillväxttakt än antalet i nuläget. Stammen har en tillväxt på ca 20 % netto efter dödlighet. Dock vet vi inget om framtida dödlighet.
- Problemet ökar med ökat antal vargar och med ju mer tätbefolkade områden de ockuperar.

Karl i berättartagen. Bilden i bakgrunden är omslaget på hans bok: Varg och Landsbygdsboende

Vi har 3 grupper av människor som förekommer i debatten:

- **Brukarna** = Vi som på något sätt finns i "Den gröna sektorn". (Det är visst något med det där "Matlandet Sverige" som Eskil E brukar prata om. Där ingår djurhållare, skogsägare, jägare och andra brukare, praktiska användare av naturen.
- **Betraktarna** = Människor som på avstånd njuter av naturen men som sällan är ute och praktiskt njuter. Föredrar att med ett glas rödtjut i handen njuta via TV. Återfinns vanligen i Stockholm och liknande ställen.
- **Drivarna** = En liten stadsboende envis grupp som har givit sig f-n på att de har rätt, vet bäst och mest och som har bestämt sig för att vi ska ha en väldig massa varg i landet. Oftast tidigt inskolade i Naturskyddsföreningen. Bra utbildade, studier i biologi är inte ovanligt. Agerar och tänker ofta som ekosofer, dvs:
 - Naturen skall sköta sig själv
 - Naturen är god
 - Människan skall inte lägga sig i naturen
 - Människans agerande är av ondo

Alltså totalt orealistiska. Arten häckar ofta på Expressen, DN, Naturskyddsföreningen.

Kan förekomma som Miljöåklagare eller som forskare. Gärna då med uttalande om att vi behöver 5 000 vargar. Dock kan deras utspel variera ner till 150 eller 450 om man är statlig utredare.

Jag som har blivit vuxen tycker jag känner igen en hel del av fanatismen från rörelserna från 1968. "Vi vet bäst, vi ska bestämma för vi vet bäst" (Lite lätt drag av elitism?)

Vilka äger problemet?

Naturligtvis främst **Brukarna**. Men den gruppen struntar **Drivarna** helt i. Och även **Betraktarna** för de har inte orkat sätta sig in i frågan

Regeringen naturligtvis. Men där verkar man sakna såväl insikt om problemet som kapacitet att hantera det. Samt naturligtvis det som är viktigast om man vill få något uträttat: mod och vilja. Ytterligt lyhörd vad gäller EU. Hör även saker som inte EU har sagt. Kanske bekvämt att skylla på.

Riksdagen. Fattar beslut om 210 vargar högst som sedan vissa ministrar ändrar. Kan inte påminna mig att det var något nytt riksdagsbeslut om att ta bort taket. En inte särskilt intresserad grupp. Karl skickade ut sin bok till alla ledamöter i Riksdagen och väntade sig någon reaktion. TYST. Följde upp. Flera gånger Slutsummering av uppföljningarna: Ingen hade läst. De visste knappast om de fått boken.

En riksdag där Allianspartiernas företrädare går ut med budskapet:

- Vi måste göra som EU s kommissionär säger annars får vi inte bestämma själva!
- Vi har skött det här mycket bra, vi är på rätt väg
 - Minskad tjuvjakt
 - Ökat lokalt inflytande
 - Stabil tillväxt för rovdjursstammarna

Det var väl inte många som tyckte att det var en helt riktig bild av det hela. Inte bland **Brukarna** i alla fall!

Tjänstemännen på olika departement och verk verkar ha helt tagit över. Bekvämt för regeringen som alltid kan hänvisa till någon tjänsteman för att bli av med frågan. Liljelund, rovdjursutredaren, tycker ju att det är Naturvårdsverket som ska bestämma hur många vargar som behövs och hur de ska skötas om. Kostnaderna spelar ingen roll. Kanske ingen överraskande attityd hos en som varit Generaldirektör på Naturvårdsverket och dessutom haft hög chefspost hos Naturskyddsföreningen.

Det intressanta och tragiska är att de som påverkas av vargen och får praktiskt betala för kalaset är de som har minst att säga till om. Besluten tas inte i demokratisk ordning, dvs. av Riksdagen utan av tjänstemän, ofta med egenintresse av vargökning.

Vi får alltså en liten nätt kulturkrock mellan storstad och landsbygd., mellan **Brukare** och ej berörda.

Vad kan komma att hända?

Ändrar sig drivarna? Inser de att de är rätt så odemokratiska? Knappast, de ångar på. De vet ju bäst. Ändrar sig Beträkarna? De har inget rejält egenintresse och är inte direkt berörda. De kanske snart intresserar sig för något annat.

Brukarna kommer, trots Liljelunds förslag om att tjänstemän ska ut i stugorna till den okunniga allmogen och sprida kunskap, förståelse och acceptans över en kopp kaffe, knappast att inse att de har helt fel och börja älska vargen. Däremot finns det risk för att de lägger ner boskapsskötseln och att jakten minskar eller försvinner. Vilket antagligen gläder Drivarna. Eller så börjar man arbeta på annat sätt med problemet.

Den finska utvecklingen

Vargen i Finland har varit med om något som påminner om en normalfördelningskurva, få i början, många efter ett tag. Och ännu längre fram en betydligt mindre stam. Av någon okänd anledning. 2005 så togs en förvaltningsplan med ett tak på max 20 föryngringar, en topp 2008 på 40 och 2010 nere på 19 föryngringar. Enligt erkänd forskare så beror det på "Illegal avlivning med nya metoder".

Karl samt Sv. Jägareförbundets länsordförande i Värmland, Lennart Johannesson

Och hos oss?

Finns vissa områden i vargbältet där vargen inte verkar trivas. Kanske beroende på biotopen. Enligt kartor över vargens utbredning så är det vargtomt i stora delar av Dalsland, gamla Säfsenreviret, norra Värmland och nordost om Bollnäs.

Det finns en uppenbar risk för att den finska varianten får utbredning i Sverige i takt med att avståndstagandet till vad överheten hittar på ökar. Vad blir då kvar av den värdefulla vargstammen?

Vad finns för alternativ?

Att vargstammen ökar och sprider sig söder ut. Det blir kostnader! Sprider den sig söderut så blir det svårt att spåra på vintern. Eller norr ut. Det blir ett ramaskri från samerna.

Vad borde göras?

Det mesta ligger på nivån regering och riksdag:

- Flytta frågan till Landsbygdsdepartementet. Personligen är jag starkt tveksam till Erlandssons kapacitet att hantera frågan utifrån vad som skett hittills med honom som medverkande.
- Sätt mål för stammens hantering.
- Slå fast att landsbygden inte ska förstöras.

Ta fram en förvaltningsplan. EU kräver det och medger samtidigt att en bra förvaltningsplan kan vi själva arbeta efter.

En förvaltningsplan ger möjlighet till förvaltningsjakt. Till skydds jakt vid behov utan daglig kontakt i varenda skydds jaktssärende.

Alltså sluta skylla på EU och gör en plan. Ta ansvar. Visa ledarskap.

Låt inte det hela bli en tjänstemannafråga med fritt spelrum för Drivarna.

För att skapa lite konstruktivt tryck

- Bryt kontakten med motståndarna
- Rapportera inte
- Inventera inte
- Stäng vägar
- Inga eftersök. Det är statens uppgift. Vi hjälper bara till idag.
- Anmäl att Renbetesland undantagits som vargområde till EU
- Stäm staten för värdeminskning på mark
- Informera om konsekvenser och alternativ till nuvarande situation
- Ta fram vår egen förvaltningsplan
- Kostnadsberäkna vargbranschen

Om vi inte får gehör för Brukarnas synpunkter kan vargfrågan gå ännu mer snett än nu!

Eller vi kanske bara ska låta allt vara, låta vargen sprida sig och göra reklam för sig själv. Den brukar ju uppfattas positivt när den dyker upp på nya ställen som i Östergötland och Kronoberg bland fåren. Lite mer i den riktningen och det blir ett dj-a liv. Särskilt när den blir v (Egen reflektion)

Vi hade en mycket bra och intressant kväll. Konstaterades att våra jägarorganisationer inte har uppnått särskilt mycket hittills med sina metoder. Trots alla de resurser som vi med våra medlemsavgifter ställer till förfogande.